

AFSCHEID VAN RONALD MAY

‘Marktwerking in de zorg zonder oog voor diversiteit is killing’

Op 11 juni jongstleden nam coördinator Intercultureel Management Ronald May afscheid bij Altrecht en ging met vervroegd pensioen. Als cultureel antropoloog heeft hij zich zo’n 25 jaar ingezet voor een toegankelijke geestelijke gezondheidszorg voor migranten. Claudia Biegel sprak met hem over de afgelopen jaren, de successen en natuurlijk ook de teleurstellingen.

CLAUDIA BIEGEL

Waarom ben je indertijd culturele antropologie gaan studeren?

Mijn fascinatie voor culturen was er altijd al, dat is mij als kind meegegeven door mijn ouders. Zij waren echt trots op Suriname. Mijn vader sprak alle landstalen en mijn moeder nam ons als kind overal mee naartoe. Zo maakte ik vanaf heel jong kennis met alle verschillende culturen van Suriname.

Wat zijn volgens jou de successen en teleurstellingen van de afgelopen 25 jaar?

Er is ongetwijfeld veel winst behaald op de werkvloer. De ggz heeft gewonnen aan toegankelijkheid, aan deskundigheid. Er werken veel meer allochtonen. De grote teleurstellingen kwamen met name na de aanslagen op de Twin Towers, het anti-Islameffect daarvan. Daardoor zijn veel initiatieven teruggedraaid. Mijn grootste teleurstellingen liggen op bestuurlijk niveau: bijna geen enkele gemeente heeft nog oog voor allochtonen als cliënten van de zorg. Door de hardheid van de marktwerking is de zorg zich gaan richten op ‘makkelijke’ klanten. En dat zijn allochtonen niet. Ze kosten meer tijd, hebben soms eigen opvattingen over ziekte en kunnen hun klachten op een andere manier presenteren dan de doorsnee Nederlander.

Door de marktwerking zijn er meer categorale instellingen ontstaan zoals i-psy en NOAGG. Maar categorale instellingen zijn generalisten, zij kunnen nooit de specialistische zorg bieden die reguliere instellingen in huis hebben. Het gevaar aan

deze trend is dat algemene instellingen hun allochtone cliënten naar het categorale circuit doorschuiven. Zij redeneren: als ik voor één allochtone patiënt drie Nederlanders kan behandelen, gooi ik die allochtoon liever over de schutting van de categorale instelling.

Dit geldt ook voor de zorgverzekeraars. Ook zij zien allochtonen liever categoriaal behandeld worden. Categorale instellingen worden gebruikt als hefboom om het reguliere systeem te ontzien. De wereld op zijn kop natuurlijk. De reguliere instellingen zouden juist voortdurend moeten investeren in het bieden van zorg aan iedereen en niet een groep mensen moeten afschuiven naar ‘eigen’ instellingen.

Je zegt dat werken met allochtonen meer tijd, dus meer geld kost. Is het dan niet begrijpelijk dat de hulpverlening hiervoor huivert?

Maar allochtonen kosten nu ook geld. Wat denk je van de forensische hulp, de gevangissen, het speciaal onderwijs? Dat kost allemaal bij elkaar meer dan het toegankelijker maken van de zorg. En we praten niet over een utopie, een onmogelijke opgave. Altrecht heeft bewezen dat je intercultureel kunt werken. Onze allochtone cliënten toonden zich steeds meer tevreden. Communicatiestijlen vormen de essentie. Jezelf richten naar de cliënt, naar zijn of haar communicatiestijl. Helaas, door het huidige negatieve klimaat in Nederland en de marktwerking, geven veel hulpverleners de brui aan het werken met migranten. Marktwerking in de zorg zonder rekening te houden met diversiteit is killing. Het is dan net

een supermarkt met één product in de schappen, zonder dat erover is nagedacht hoe die schappen goed neer te zetten.

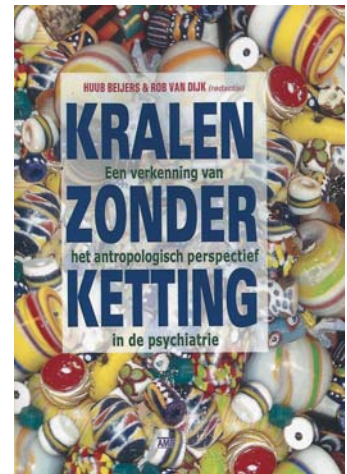
Hoe zie jij de toekomst?

Onderwijs is de sleutel. Men leidt hulpverleners nu op voor ‘de Hollander’. Dat moet anders en snel. Interculturalisatie is slechts een facultatief onderdeel van zorgopleidingen. De nieuwe lichtenings hulpverleners weten vrijwel niets van allochtonen. Ze kennen ze alleen als cliënt en hebben geen enkel benul van hun achtergrond.

Verder moet je de interculturalisatie van de zorg op hoog niveau aanpakken, vanuit de regering, een brancheorganisatie oprichten, via de inspectie laten aansturen. Er is verlangen naar beleid. Dat gebeurt nu allemaal niet. Kijk bijvoorbeeld naar minister Rouvoet: hoeveel structurele aandacht had hij voor allochtonen?

Maar vooral ook moeten we positief blijven en kleine succesvolle stappen nemen. De wereld van de zorg veranderen gaat niet over een nacht ijs. Maar het is wel de moeite waard, voor een gezonde en gelukkige multiculturele samenleving. ●

KRALEN ZONDER KETTING

Tijdens zijn afscheid kreeg Ronald May een bijzonder vriendenboek aangeboden: *Kralen zonder ketting*. Aan het boek hebben dertig personen meegewerkt van wie de ene helft antropoloog is en de andere helft psychiater, psycholoog, spv'er of jurist. Het boek *Kralen zonder ketting. Een verkenning van het antropologisch perspectief in de psychiatrie* is verkrijgbaar via Uitgeverij AMB. Prijs: € 20,-. Alle opbrengsten worden gedoneerd aan de Stichting Avicenna.